

Kapitola je věnovaná rodinnému zázemí žáků, jejich předškolní výchově, vztahu ke škole, kterou navštěvují, a postojům k matematice a přírodovědě. Hlavními zdroji pro získání potřebných kontextových údajů je dotazník pro rodiče žáků a žákovský dotazník.

Rodinné zázemí

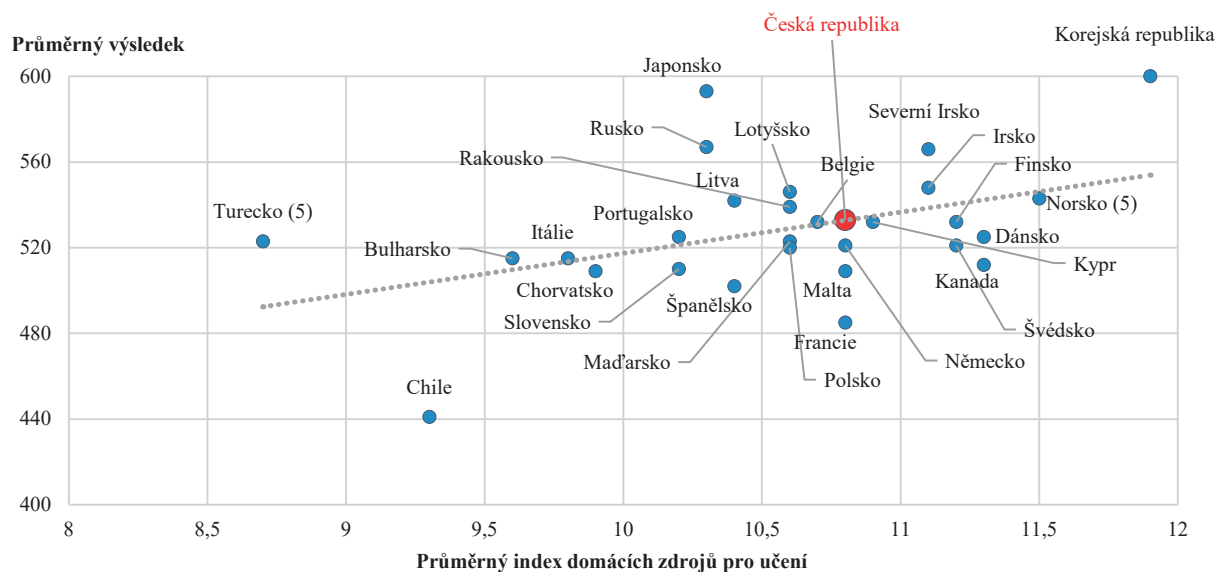
Rodinné zázemí žáků (z jakého prostředí pocházejí a jaké mají podmínky pro učení) většinou sehrává důležitou roli v tom, jakých žáci dosahují výsledků učení. Socioekonomický status je v šetření TIMSS vyjádřen indexem **domácí zdroje pro učení**, který byl odvozen z kombinace odpovědí žáků a jejich rodičů na otázky týkající se rodinných poměrů.²⁴ Podle jeho hodnoty byly vytvořeny tři skupiny žáků:

- s mnoha zdroji,
- s nějakými zdroji,
- s málo zdroji.

Nejvyšší hodnota indexu domácích zdrojů pro učení byla u sledovaných zemí zaznamenána v Korejské republice (11,9), naopak nejnižší hodnota v Turecku (8,7). Průměrná hodnota indexu českých žáků 10,8 je nepatrně vyšší než průměr zemí EU (10,6) a zvýšila se oproti hodnotě z předešlého cyklu TIMSS 2015, kdy se rovnala 10,5. Z obrázku 7.1 je patrné, že se zvyšující se hodnotou indexu se zvyšuje průměrný výsledek země v matematice a že pomocí rozdílů v indexu mezi zeměmi dokážeme vysvětlit téměř 20 % rozdílů mezi jejich výsledky.

OBRÁZEK 7.1 | Průměrný výsledek země a index domácích zdrojů pro učení

(TIMSS 2019 – matematika, 4. ročník)

Poznámka: V Norsku a Turecku se šetření TIMSS 2019 účastnili žáci 5. ročníku, neboť lépe vyhovují definici cílové populace.

Korejská republika je jedinou zemí, kde se více než polovina žáků nachází ve skupině s mnoha zdroji pro učení. V České republice se v této skupině nachází 24 % žáků a 75 % jich je ve skupině s nějakými zdroji, hodnoty tak přibližně odpovídají průměru členských zemí EU. Ve všech zemích byly mezi průměrnými výsledky žáků obou těchto skupin zjištěny velké rozdíly. Rozdíl ve výsledcích českých žáků činil 52 bodů v matematice a 47 bodů v přírodovědě.

Na obrázku 7.2 jsou znázorněny průměrné hodnoty indexu domácích zdrojů pro učení a průměrné výsledky v matematice pro jednotlivé kraje České republiky. Pomocí rozdílů v indexu domácích zdrojů mezi kraji lze vysvětlit 74 % rozdílů mezi průměrnými výsledky krajů v matematice.

²⁴ Žáci uváděli počet knih v domácnosti, zda mají připojení na internet a svůj vlastní pokoj; rodiče žáků pak počet dětských knih v domácnosti, nejvyšší dosažené vzdělání a kategorii jejich povolání.